مجله دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی – درمانی شهید صدوقی یزد
دوره شانزدهم، شماره پنجم، زمستان ۱۳۸۷، صفحات ۳۹-۳۱

وضعیت گواتر در دانش آموزان ۱۱-٦ ساله بخش های جنوبی شهرستان خاتم

دکترحسن مظفری خسروی*[1]، فاطمه زارع هرفته[2]، دکتر محمد هادی فرحزادی[3]، دکتر محمد افخمی اردکانی[4]، دکتر احمد جعفری ندوشن[5]

چکیده

مقدمه: گواتر و اختلالات ناشی ازآن یکی از شایع‌ترین معضلات بهداشتی جوامع مختلف است. به منظور تعیین شیوع گواتر و میزان ید ادرار دانش آموزان ۱۱-۶ ساله منطقه چاهک از توابع شهرستان خاتم و مشخص کردن وضعیت این منطقه پس از ۱۸سال اجرای برنامه یددار کردن نمک طعام، این مطالعه انجام گردید.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی تمامی ۵۳۰ دانش آموز (۲۷۶ نفر دختر و ۲۵۴ نفر پسر) ۶ تا ۱۱ ساله از مدارس ابتدایی چاهک(مشتمل بر چاهک، شهریاری و بختیاری) تحت بررسی قرار گرفتند. همگی توسط یک پزشک آموزش دیده معاینه شدند. از یک چهارم آنها یک نمونه ادرار و نمک مصرفی خانوار اخذ شد. ید ادرار به روش هضمی و ید نمک با استفاده ازکیت تست سریع اندازه‌گیری شد. داده ها از طریق نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرارگرفتند.

نتایج: شیوع کلی گواتر در منطقه ۲۹/۱ درصد و شیوع گواتر درجه یک و دو به ترتیب ۲۵/۱ و ۴ درصد بود. شیوع گواتر درجه ۲ در دختران و پسران به ترتیب ۳/۳ و ۴/۷ درصد بود(P= /۶). شیوع کلی گواتر در سنین ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱ سال و بیشتر به ترتیب ۱۵، ۲۶/۵، ۲۷/۵، ۲۱/۷، ۳۱/۱ و۳۷/۹ (P=۰/۹۳) به دست آمد. این شاخص در روستاهای چاهک، شهریاری و بختیاری به ترتیب ۲۰/۸، ۳۶/۹ و۶۸/۷ درصد(P<۰/۰۰۱) حاصل شد. کلاً در منطقه چاهک ۱۹/۳ درصد از افراد ید ادرارشان کمتر از ۱۰۰ و ۵۱/۳ درصد در حد ایده آل و ۲۹/۳ درصد بیش از ۲۰۰ میکروگرم در لیتر بوده است. میانگین ید ادرار در منطقه ۱۶۲/۷+۵۶/۳ و در روستاهای فوق به ترتیب ۱۵۵/۵+۵۴، ۱۸۵/۵+۵۱، ۶۸+ ۱۴۹/۶میکروگرم در لیتر به دست آمد(P= ۰/۰۱). ضمناً تفاوت بین میانگین ید ادرار و سن از لحاظ آماری معنی دار شده که این تفاوت کلاً بین گروه سنی ۶ سال باتمام گروه‌های سنی دیگر بوده است. میزان ید نمک ۲/۷ درصد در حد ۸/ ۷/ ۶۸ درصد در حد ۱۵ و ۲۸/۶ درصد در حد ۳۰ پی پی ام به دست آمد.

نتیجه‌گیری: به رغم بالا بودن ید ادرار در بخش عمده جمعیت مورد مطالعه در منطقه، شیوع کلی گواتر به ویژه در بخش بختیاری، بالا است و نیاز به بررسی بیشتر عوامل دیگر مؤثر بر این مشکل می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: کمبود ید، گواتر آندمیک، ید ادرار، نمک یددار، اختلالات ناشی از کمبود ید

مقدمه

اختلالات ناشی از کمبود ید یکی از مسائل اصلی بهداشت همگانی برای عموم طبقات جمعیتی، به خصوص زنان باردار و کودکان بوده و مهمترین علت قابل پیشگیری ضایعات مغزی در کودکان است. عامل اصلی کمبود ید دریافت کم ید از منابع فقیر غذایی می‌باشد که خود به دلیل کمبود ید خاک و آب منطقه کمیت و کیفیت ید آنها کاهش می‌یابد(۱).

*۱- نویسنده مسئول: دانشیار گروه تغذیه - دانشکده بهداشت
تلفن: ۷۲۴۹۳۳۳ -۰۳۵۱ Email: Mozaffari.kh@gmail.com
۲- کارشناس ارتباطات و آموزش سلامت مرکز بهداشت استان یزد
۳-پزشک مبارزه با بیماریها –مرکز بهداشت شهرستان خاتم
٤-دانشیار گروه داخلی؛ غدد - دانشکده پزشکی
٥- پزشک مبارزه با بیماریها –مرکز بهداشت شهرستان یزد
٥-١- دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد
تاریخ دریافت:۱۳۸۷/۷/۸ تاریخ پذیرش:۱۳۸۷/۹/۱٤